

‘Een voor Nederland unieke uitgave’

Opkomst en ondergang van HIK (1973-1975)

EDDIE DE PAEPE

Van september 1973 tot december 1984 verschenen in het Dagblad De Gooi- en Eemlander minstens vijftig artikelen over HIK, het Hilversums Informatie- en Kommunikatieblad. Aan de hand van de krantenknipsels in het archief van het regionale dagblad is de opkomst, ondergang en wederopstanding van HIK goed te volgen.

De knipsels laten evenwel ook zien hoe er in de loop der jaren door het dagblad tegen het geruchtmakende communicatieblad is aangekeken. Met name het besluit – in september 1975 – van de Gooi- en Eembode om te stoppen met de uitgave van HIK kreeg veel aandacht in De Gooi- en Eemlander. Speelde daarbij de onderlinge concurrentie tussen betaald dagblad en gratis huis-aan-huisblad een rol?

“Eerste HIK is eruit” kopte – met een knipoogje – De Gooi- en Eemlander op donderdag 27 september 1973. Twee dagen ervoor had een journalist van het regionale dagblad een kijkje genomen bij Anne Hoeksema. De 42-jarige redacteur was in gespannen afwachting van het allereerste exemplaar van het Hilversums Informatie- en Kommunikatieblad.

Hoeksema zat in een keurig gestoffeerd vertrek van het Oude Raadhuis aan de Kerkbrink. Mede-redactielid Marijke Koeman, kersvers van de school voor de journalistiek, was op pad, op zoek naar onderwerpen die kunnen bijdragen tot het op gang brengen van de gemeentelijke communicatie. Hoeksema, die jarenlang hoofdredacteur was geweest van het Rotterdamse nieuws- en advertentieblad De Havenloods, bekeek de allereerste HIK met gemengde gevoelens. *Ik had wel iets anders gewild, maar voorlopig belemmeren de technische mogelijkheden een grafische vormgeving, zoals wij die wensen.*

Ruim een jaar later haalde het blad weer de krant. CDA-raadslid G. Dubois maakte zich zorgen. Per 1 januari 1975 zou HIK met de Gooi- en Eembode alleen nog op donderdag verschijnen. Dubois vreesde dat het gemeentelijk voorlichtingsblad dan ten onder zou gaan in een zee van advertenties en andere artikelen. Tijdens de begrotingsraad stelde het CDA het college van burgemeester en wethouders voor om te onderzoeken of HIK niet voor de dinsdag behouden kon worden. Desnoods moest de gemeente om een brok informatie en weerspraak uit de bevolking te waarborgen maar zelf een zelfstandig weekblad gaan uitgeven. Te kostbaar, wees burgemeester Platteel deze suggestie direct van de hand.

VVD'er S. Minco constateerde, op basis van een voorlopige evaluatienota, dat

Het college van b en w in december 1971.

Van voor naar achteren: de wethouders D. Feitsma, H. Machielse, P.G. van Vliet, burgemeester P.J. Platteel, gemeentesecretaris mr. Dorren, en de wethouders G.P. Freeman en B.H. Geels. (foto: coll. Stevens)

HIK zijn plaats nog niet had gevonden. De SHG (Stichting Hilversumse Gemeenschap, EDP) dient meer bij de zaak betrokken te worden. Om de burger te leren tegen de gemeente te schrijven. De redactie rekent dat kennelijk niet tot haar taak. De burgemeester maande tot geduld. De evaluatie van de experimentele periode was nog niet afgerond.

Ongewenste inmenging

Medio maart 1975 haalde J.M.J.F. Janssen, raadslid voor Progressief Hilversum (PH), de krant met een beschuldiging aan het adres van de Gooi- en Eembode. Het huis-aan-huisblad zou een artikel van zijn hand van een HIK-pagina hebben gehaald. In het artikel wees Janssen de makelaars op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dit naar aanleiding van hun standpunt over de gewijzigde Woonruimtetwet. De directeur van de Gooi- en Eembode had Janssen, zo meldde het raadslid, dringend verzocht met publicatie van het kritische stuk te wachten tot 6 maart, de datum dat de Woonbode als uitgave zou worden losgekoppeld van de Gooi- en Eembode. De directeur was – nog steeds volgens Janssen – bang dat zijn artikel de makelaars zou wegiagen naar concurrent *De Gooi- en Eemlander*. Het PH-raadslid had aan het dringende verzoek gehoor gegeven. Later hoorde

hij echter van de HIK-redactie dat zijn artikel door de Gooi- en Eembode was verwijderd. Janssen deed vervolgens over deze *ongewenste inmenging* en censuur zijn beklag bij het HIK-stichtingsbestuur.

Pas twee dagen later deed *De Gooi- en Eemlander* aan het journalistieke principe van wederhoor door J. Reinboud van het stichtingsbestuur aan het woord te laten. Tijdens een gesprek tussen HIK-redactie, bestuur en Gooi- en Eembode was gebleken dat het een vergissing was geweest, aldus Reinboud. *De mensen van de Gooi- en Eembode hadden gehandeld in een panieksituatie. De daarbij niet aanwezig directeur beschouwde het schrappen van het kritische artikel als een uniek feit, dat ook een uniek feit moet blijven. Reinboud: Het desbetreffende artikel wordt in de eerstvolgende HIK alsnog geplaatst.*

Waarmee direct een einde kwam aan dit censuur-relletje. Tenminste, zo leek het. Een half jaar later bleek namelijk hoe beperkt houdbaar de gastvrijheid van de Gooi- en Eembode was. HIK-redactrice Marijke Koeman luidde in het dagblad de noodklok: het stichtingsbestuur had van de uitgever van de Gooi- en Eembode de bons gekregen. Zij bevestigde berichten dat HIK door de uitgever *gedwongen wordt te stoppen op initiatief van in de Gooi- en Eembode adverterende makelaars. De makelaars*

zouden volgens Koeman een ultimatum hebben gesteld: HIK eruit of wij eruit.

De redactrice meldde verder dat er een actiecomité was opgericht: HIK moet blijven. We zullen na de stopzetting een tijdje verdwijnen. Maar we komen terug. Veronica is toch ook teruggekomen?

Economische druk

De volgende dag (11 september 1975) bracht de krant een groot artikel met als kop "HIK moet verdwijnen door economische druk". Directie en redactie van de Gooi- en Eembode motiveerden daarin het besluit om de overeenkomst met de stichting HIK, die op 25 september afliep, niet te verlengen.

Het huis-aan-huisblad stelde met de gastvrijheid twee zaken voor ogen te hebben gehad: een verrijking van het eigen blad én *wekelijks twee levendige pagina's met nieuws over en discussies rond al hetgeen zich in de gemeente Hilversum afspeelt*. Het was echter anders gelopen, aldus directie en redactie. De berichten van de gemeentelijke afdeling voorlichting stonden in bijna dezelfde vorm ook in andere bladen, en de aangekondigde discussie was in die twee jaar tijd nooit op gang gekomen. *Het aantal inzenders beperkt zich tot een kleine groep: de verontrusten, die bijna iedere week opnieuw aan het woord komen*.

In een uitgebreide reactie keerde het stichtingsbestuur zich in hetzelfde krantenartikel tegen deze verklaring. Het besluit om met HIK te stoppen was als een donderslag bij heldere hemel gekomen: twee maanden ervoor had de Gooi- en Eembode nog mondeling toegezegd dat de uitgave zou worden voortgezet. De stichting vermoedde dat het besluit *onder economische druk* was genomen. *Ons bestuur vreest, dat het verschijnsel van economische pressie in een communicatieproces, waardoor een vrije meningsvorming in een onafhankelijke uitgave wordt aangetast, de inwoners van Hilversum een belangrijke mogelijkheid ontnemt hun stem te laten horen. Hopelijk kon de bevolking helpen wegen te vinden om een voor Nederland unieke uitgave als deze voort te zetten*.

Het bestuur liet in het midden wie verantwoordelijk was voor de *economische pressie* die HIK de das had omgedaan. Wel werd geconstateerd dat de toon van de schrijvende burgers – *recht voor z'n raap en niet parlementair* – vreemd en hard was overgekomen bij *gevestigde maatschappelijke groepen*, die op hun beurt vaak niet de discussie aangingen.

In een brief aan de gemeenteraad werd kort daarop met de beschuldigende vinger gewezen naar *een sterke adverteerdersgroep*. Dat de uitgave van een (inhoudelijk) onafhankelijk blad in belangrijke mate afhankelijk was van een particuliere, commerciële partij had zich gewroken.

Ook HIK-redacteuren Koeman en Hoeksema wonden er – nog steeds in het artikel in De Gooi- en Eemlander van 11 september – geen doekjes om. De makelaars waren de boosdoeners. *Deze droevige en principiële zaak leert, dat het nog steeds niet*

Door het verdwijnen van HIK als onderdeel van de Gooi- en Eembode ging de actiegroep **HIK moet blijven** in het najaar van 1975 ertoe over om een tweetal Nood-HIKs uit te geven. Deze werden gefinancierd met ingezameld geld en door vrijwilligers huis aan huis bezorgd. Om de aandacht op deze uitgave te vestigen werden deze stickers – met een toepasselijke kreet voor de Sinterklaastijd – in de binnenstad geplakt. (coll. Loek van Gorkom)

Burgemeester P.J. Platteel.
HIK 26 maart 1974.

lekker zit met de vrije meningsuiting. Ook niet op kleine, plaatselijke schaal.

Zowel de uitgever van de *Gooi- en Eembode* als de makelaars bestreden deze lezing. De Gooise makelaars kwamen met een uitgebreide verklaring, waarin zij het verhaal over hun ultimatum pertinent onjuist noemden. Die verklaring werd samengevat in een apart stukje naast het artikel met de citaatkop “HIK moet verdwijnen door economische druk”.

Voordat zij de gelegenheid kregen om gezamenlijk in de *Woonbode*-bijlage van de *Gooi- en Eembode* te gaan adverteren – stelden de makelaars – stond al vast dat er een punt zou worden gezet achter de samenwerking met HIK. Om zuiver exploitatieve redenen. Sterker: de makelaars beschouwden het stopzetten van HIK, naar eigen zeggen, als een verlies. De discussie over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de makelaardij in het blad hadden zij met interesse gevolgd. De ingezonden stukken waren zeker niet als felle aanvallen op de beroepsgroep opgevat.

In de gemeenteraad waren de meningen over een eventuele voortzetting van HIK verdeeld, zo bleek tijdens de vergadering van 11 september 1975. De PH-fractie had de kwestie via een interpellatie aan de orde gesteld. Burgemeester Platteel vond het geen zaak waarvan Hilversum op zijn grondvesten moet schudden. CDA-fractievoorzitter N. Schiltmans wilde het allemaal eerst even aanzien.

VVD'er P.J. Sanders pleitte evenwel voor voortzetting van HIK. En PH-woordvoerder J. Stroes hield, volgens het dagblad, een schier dramatisch betoog ter ondersteuning van HIK, waarin hij zelfs een parallel trok met de toestand in Chili, en betoogde dat er in Hilversum geen persvrijheid meer was.

Het college van b en w betreurde het in hoge mate, aldus de burgemeester, dat de gemeenteraad niet de kans had gekregen om de eerste twee jaar van HIK te evalueren. Er lag nog 33.500 gulden klaar voor 1976. Dat bedrag was eventueel beschikbaar voor een voortzetting van HIK. Maar eerst moest de gemeenteraad zich buigen over de wetenschappelijk verantwoorde gegevens van de Stichting Hilversumse Gemeenschap en het Instituut voor Perswetenschappen.

De leden van Progressief Hilversum stelden in een motie dat zij verontrust waren en alle acties zouden steunen die tot het herverschijnen van het blad zouden leiden.

HIK moet blijven

Enkele dagen later trad de actiegroep HIK moet blijven naar buiten. Initiatiefnemers waren Loek van Gorkom (echtgenote van ‘huiltkenaar’ Hans van Gorkom), H.M. Nassenstein, Jacques Janssen en Gerrit Bogaers. De groep wilde de publiciteit zoeken, Nood-HIKs uitgeven en de *Gooi- en Eembode* en de *woonkrant* eenmalig ongefrankeerd terugsturen. Verder waren de actievoerders van plan flink te gaan lobbyen. Te weten: het krachtig op de schouders tikken van die voor het voortbestaan van HIK belangrijke mensen, en instanties die dreigen in te slapen.

De eerste Nood-HIK stond gepland voor 9 oktober. Tijdens een bijeenkomst in het bureau van de Jeugdraad Hilversum meldde J. Kooger, een van de geestelijk

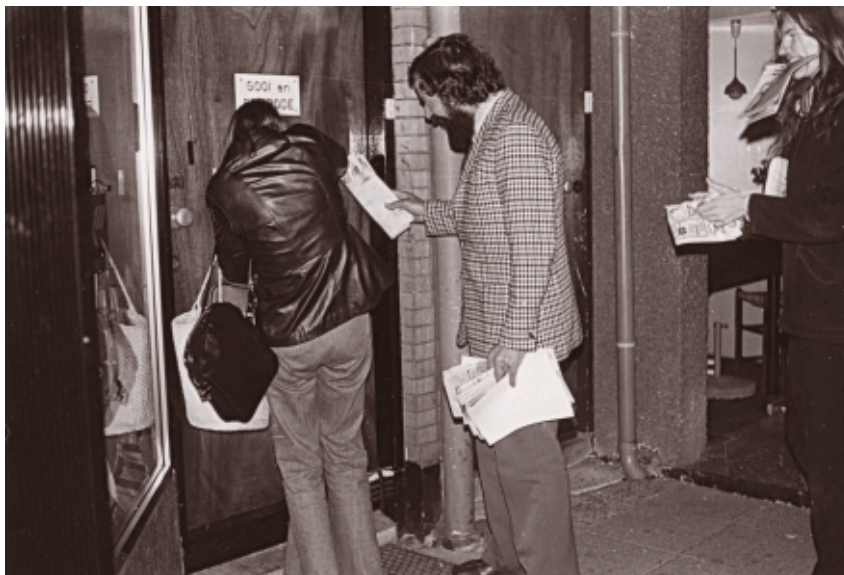

Plechtige kranslegging op de eerste HIK-loze donderdag, 2 oktober 1975. Links: Gerrit Bogaers, rechts: Hans van Gorkom.
(coll. Loek van Gorkom)

vaders van HIK, dat de gemeente de subsidie voor het laatste kwartaal van dat jaar zou uitbetalen. De Jeugdraad volgde dit voorbeeld. De actiegroep riep iedereen op om op alle mogelijke manieren geld bijeen te brengen voor de uitgave van de Nood-HIK's.

Een week later pleitte Hans van Gorkom, tijdens een vergadering van het comité, voor het houden van een bliksemactie en het agressiever aanpakken van de gemeenteraad. Duidelijk werd dat de actiegroep een ton bij elkaar moest brengen om de uitgave van dertien nummers (tot 15 januari 1976) te kunnen garanderen.

De eerste HIK-loze donderdag, 2 oktober 1975, werd die avond op ludieke wijze herdacht op het bordes van het gemeentelijke informatiecentrum (het Oude

Nadat de actiegroep een stapel exemplaren van de Gooien Eembode als ongewenst drukwerk bij de redactie van dat blad via de brievenbus hadden terugbezorgd, werden op de Kerkbrink een stapel van die kranten ritueel verbrand.
(coll. Loek van Gorkom)

Een protesttekening van Hans van Gorkom in HIK nr. 98, een van de laatste HIK's die in de Gooi- en Eembode verschenen.
(coll. SAGV)

Raadhuis) op de Kerkbrink. Na de plechtige kranslegging, die vergezeld ging van rouwmuziek, veranderde de bijeenkomst in een speelse manifestatie. Na het zingen van liederen als *Het is de schuld van het kapitaal* en *We shall overcome* volgde een demonstratieve optocht naar de kantoren van de Gooi- en Eembode aan de Schoutenstraat en de 's-Gravelandseweg. Stapels Gooi- en Eembodes werden door de brievenbus 'terugbezorgd'. Terug op de Kerkbrink werden voor de deur van de HIK-redactie enkele exemplaren van het huis-aan-huisblad in brand gestoken. Een vlammend protest, schreef de krant.

Kort daarop onderbraken leden van de actiegroep een uitzending van het VARA-radioprogramma *In de Rooie Haan* om aandacht te vragen voor het lot van HIK. Raadsleden werden schriftelijk aan hun in het verleden gedane uitspraken herinnerd. Er werd een afspraak gemaakt voor een gesprek met burgemeester Platteel.

Laatste woord

Kort daarop (13 oktober 1975) was er een bijeenkomst in De Delta waarbij de gemeenraadsfractie van het CDA naar buiten trad. Directe aanleiding voor de openbare vergadering was het feit dat de confessionele raadsleden nu ruim één jaar als CDA-vertegenwoordiging had opgetreden.

Toen vanuit de zaal de kwestie HIK werd aangeroerd, namen de CDA'ers geen blad voor de mond. Fractievoorzitter N. Schiltmans meldde dat de CDA'ers niet wakker hadden gelegen van de verdwijning van HIK. Als fractie hebben we puur slechte ervaringen gehad met HIK. Schiltmans stelde dat HIK geen discussieblad maar een zuiver politiek blad was geworden. *PH had altijd het laatste woord. De lol om via HIK een discussie te beginnen, was er gauw af.* Schiltmans had de eerlijke discussie vaak gemist. Er werd dikwijls nagept.

CDA-raadslid G. Dubois vond het jammer dat het echte HIK was verdwenen. Het laatste halfjaar was de discussie volgens Dubois verhard in politieke scheldpartijen en insinuerende opmerkingen.

Raadslid C.A.A. Sips, die had geholpen bij het rondbrengen van Nood-HIK's, had een genuanceerder standpunt: de inhoud was een uitvloeisel van de vrije

CDA-fractievoorzitter Nico Schiltmans kon niet tot de fans van HIK gerekend worden. (foto: coll. Stevens)

meningsuiting. Dit werd ondersteund door een CDA'er uit de zaal: HIK is een soort inspraak, waardoor een bestuurder de mening leert kennen van burgers. Of die juist is, of niet, doet er niet toe. Door deze inspraak treedt er een andere wijze van besluitvorming op. Begin december '75 – de nooduitgaven waren al opgedroogd – verschenen de langverwachte (voorlopige) conclusies van het onderzoek van de Stichting Hilversumse Gemeenschap (SHG) en het Persinstituut van de Universiteit van Amsterdam. Die waren redelijk positief voor HIK.

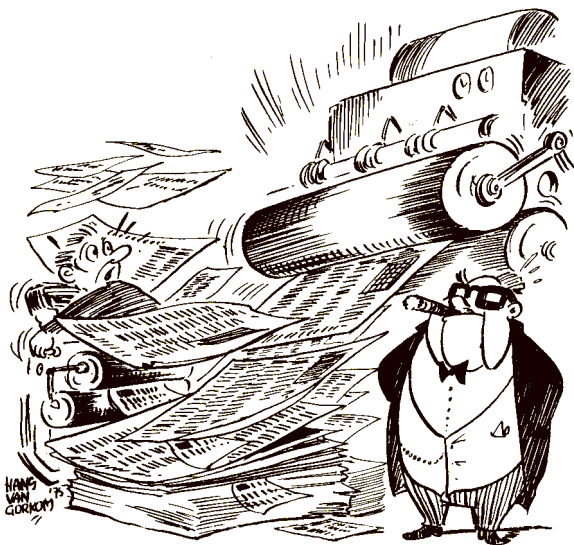
Kort daarop toonde de gemeenteraad zich ook positief over de door HIK aangevraagde 100.000 gulden subsidie voor 1976. In april van dat jaar werd duidelijk dat dit bedrag, wat HIK betreft, zou moeten worden opgetrokken naar 2,5 ton. Later werd dit verzoek verhoogd tot 320.000 gulden.

In november '76 bleek dat de actiegroep HIK moet blijven nog steeds bij de les was. Bij de raad werd geprotesteerd tegen een nota van het hoofd van de gemeentelijke afdeling voorlichting. De ambtenaar werd tendentieuze woordkeus verweten, omdat hij stelde dat het niet aannemelijk was dat HIK binnen enige jaren inkomsten van enige importantie uit advertenties zou verwerven. Dat was tegen het zere been van de actievoerders, die er alles aan wilden doen om HIK weer van de grond te krijgen.

Kort daarop besteedde de krant aandacht aan een nieuw relletje. CDA-raadlid G. Dubois uitte in een vergadering van een raadscommissie ongezouten kritiek op de houding van het HIK-bestuur. Volgens Dubois had het bestuur – bij het aanvragen van een voorschot – onzindelijke brieven aan de gemeente geschreven. Brieven met dreigingen, die ik kenschets als *chantage*, aldus het verbolgen raadslid. PH-raadslid R.H. Veerman noemde deze uitspraak een dieptepunt in de discussie. De progressieven verklaarden zich opnieuw vierkant vóór het zo vlug mogelijk weer verschijnen van HIK. De VVD hield zich afzijdig in het verbaal geweld tussen PH en CDA.

Medio december werd de zaak op scherp gezet. De progressieve wethouders M.A. Bruns-Been en D. van Dam dreigden af te treden wanneer de raad niet akkoord ging met een voorstel van de PH-fractie. Daarin stond dat de gemeente het verschijnen van een communicatie- en informatieblad in Hilversum in 1977 mogelijk moest maken. Dat blad hoefde niet direct HIK te zijn, aldus PH. Dit besluit werd evenwel op aandringen van CDA en VVD uitgesteld.

De gemeente, makelaars en projectontwikkelaars kwamen in HIK in toenemende mate onder vuur te liggen. HIK nr. 84, 29 mei 1975. (coll. SAGV)

“Het is de schuld van het kapitaal” werd er tijdens de actie van 2 oktober 1975 gezongen. Op deze tekening houdt de heer Grootgeld nauwgezet toezicht op het drukken van de Gooi- en Eembode. HIK nr. 102 (noodeditie), 27 november 1975. (coll. SAGV)

Onthulling

Op 21 januari 1977 pakte De Gooi- en Eemlander uit met een artikel over de ‘onthulling’ van directeur H. Kwaad van de Gooi- en Eembode (inmiddels onderdeel van het Telegraaf-concern). Na vijftien HIK-loze maanden had Kwaad in een interview in reclamevakblad Adformatie (van 13 januari) gemeld dat het blad weg moest om economische belangen, oftewel een half miljoen gulden aan makelaarsadvertenties. En dat nadat de directeur dit diverse malen met stelligheid had ontkend.

Het dagblad citeert een uitspraak van Kwaad in Adformatie: Er kwamen voortdurend brieven in HIK van “een soort houthakker” en die schoten bij een groep adverteerders in het verkeerde keelgat. Die groep adverteerders blijkt die

van de makelaars te zijn. Er werden op de HIK-pagina’s heftige aanvallen op hen gedaan. Ze dreigden met een advertentieboycot van de Gooi- en Eembode en met een overstap naar het Hilversums Weekblad.

De journalist van De Gooi- en Eemlander herinnert in zijn artikel fijntjes aan eerdere uitspraken van Kwaad in het regionale dagblad, in de Volkskrant (11 september 1975) en Vrij Nederland (13 september 1975). De directeur verwees daarin onder meer het makelaarsverhaal naar het land der fabelen. Journalistiek was HIK in mijn ogen gewoon een onding geworden. Ter illustratie staat bij het artikel in De Gooi- en Eemlander een knipsel uit Adformatie. De directeur van de Gooi- en Eembode was blijkbaar niet om een reactie gevraagd. Wel werd in de laatste, vetgedrukte alinea van het artikel benadrukt dat de directie van de Gooi- en Eembode zakelijk gesproken het recht had gehad om het tweejarige contract met HIK niet te verlengen.

Ondertussen ging het gekissebis in de gemeenteraad verder. De vertraging in de besluitvorming over onder meer de benodigde financiën was ook te wijten aan de wisselingen in het bestuur van de stichting HIK. Zo stapten voorzitter J.M. Reinboud en penningmeester H. Loudon op, gevolgd door waarnemend voorzitter T. Luiting. De laatste omdat zijn bestuursfunctie onverenigbaar was met zijn raadslidmaatschap (voor PH).

Begin maart ’77 kregen de krantenlezers weer een relletje voorgeschoteld. In het nieuwe HIK-bestuur was een plaats onbezet gebleven. Die was gereserveerd voor een CDA’er. Het raadslid C.A.A. Sips – indertijd lid van de actiegroep HIK moet blijven – had dat in eerste instantie graag willen doen, maar mocht niet van zijn fractie. Sips zelf was bij dit besluit niet betrokken geweest. Fractievoorzitter N. Schiltmans ontkende in het dagblad overigens alles wat er maar te ontkennen viel.

Op 19 april zette de raadscommissie voor geïntegreerde beleidsvorming eindelijk het licht op groen voor een nieuw informatie- en communicatieblad als opvolger van HIK. Het nieuwe bestuur presenteerde die avond een andere, meer journalistieke werkwijze. In plaats van een louter gemeentelijk voorlichtings-

Twee jaar later. Op 7 oktober 1977 ontving de toen net aangetreden burgemeester W.R. van der Sluis het eerste exemplaar van de onafhankelijke HIK.
(coll. Loek van Gorkom)

blad, zou het een (bij voorkeur zelfstandig) *werkelijk communicatieblad* worden, aldus penningmeester J.W. Ruth. De redactie zou niet meer als postbus fungeren, maar meer als een combinatie van journalist en opbouwwerker.

Op 7 oktober 1977 kreeg burgemeester W.R. van der Sluis in Hof van Holland het eerste exemplaar van HIK-nieuwe-stijl uit handen van bestuursvoorzitter mevrouw E.A. Wester-Freseman. Het introductionnummer telde slechts vier pagina's. Met ingang van 21 oktober zou het blad twaalf pagina's gaan tellen, waarvan de twee man sterke redactie de helft voor haar rekening zou nemen. Gemiddeld zes pagina's moesten met advertenties worden gevuld. HIK zou elke vrijdag in heel Hilversum gratis worden verspreid.

De actiegroep HIK moet blijven verblijdde de redactie met een draagbare bandrecorder-met-microfoon, betaald van het restant van de indertijd ingezamelde gelden.

Burgemeester Van der Sluis wenste de nieuwe HIK namens het gemeentebestuur alle mogelijke succes toe. *Want het is nu eenmaal moeilijk om iets, dat eens de mist is ingegaan, opnieuw leven in te blazen.*

Berichtgeving

Terugkijkend op de berichtgeving kan geconcludeerd worden dat HIK regelmatig de kolommen van *De Gooi- en Eemlander* haalde. De inhoud van het (gemeentelijke) informatie- en communicatieblad kwam daarbij nauwelijks aan de orde. Discussies in de gemeenteraad vormden vaak de aanleiding voor een artikel. Daarbij ging het vaak om de politieke controverse tussen de fracties van Progressief Hilversum en het CDA. PH was van het begin af aan een groot pleitbezorger van HIK. Het CDA ging zich in de loop der tijd steeds meer ergeren aan de politieke scheldpartijen en insinuerende opmerkingen.

Bij de discussies over het verdwijnen van HIK stak het actievoerend Hilversum het meest dat niet alleen veel van het oude en waardevolle in die stad ten faveure van de projectontwikkelaars en makelaars verdween, maar ook de vrije meningsuiting om commerciële belangen het onderspit dreigde te delven. Een cynische uitspraak van Gerard Luttenberg in de eerste Nood-HIK inspireerde Hans van Gorkom tot deze tekening. HIK nr. 102, 27 november 1975. (coll. SAGV)

"WE HEBBEN ALLEN EEN GODSDIENST: DIE VAN HET MATERIALISME"
GERARD LUTTENBERG IN HIK TOT

Actieaffiche najaar 1975.
(coll. Ton Luiting)

Nogal wat Hilversummers beschouwden het in principe neutrale HIK als een links blad. Dit was een ongewenst gevolg van de opzet, die volop ruimte bood aan de ongezoeten kritiek van wat de directie van de Gooi- en Eembode badinerend omschreef als een kleine groep verontrusten. Dat het CDA, de makelaars en andere gevestigde maatschappelijke groeperingen zich bij deze stroom kritiek niet op hun gemak voelden, moge duidelijk zijn.

De Gooi- en Eemlander besteedde vooral aandacht aan de politieke discussies en de relletjes. Daarbij werd niet altijd het journalistieke principe van hoor en wederhoor toegepast. In sommige gevallen kwam de tegenpartij pas een of twee dagen later in de krant aan het woord. Of dit een bewuste keuze van de journalist of de redactie is geweest, is onduidelijk.

Opvallend is de gretigheid waarmee de kritiek op de handelswijze van de Gooi en Eembode werd gepubliceerd. Met name toen directeur Kwaad onder meer in *Adformatie* toegaf wat hij daarvoor

telkens bij hoog en laag had ontkend. In dit laatste artikel fungeerde *De Gooi- en Eemlander* zelf als criticaster. Op zich niet ongebruikelijk, maar wel weer zonder wederhoor.

Geconcludeerd kan worden dat de berichtgeving over HIK doorgaans zo objectief mogelijk was, en dat alle betrokkenen in de kolommen aan bod kwamen, zij het soms niet tegelijkertijd. In artikelen waarin de *Gooi- en Eembode* een rol speelde, is tussen de regels door een enigszins gekleurde kijk te zien. Dat valt wellicht te verklaren uit het feit dat het gratis huis-aan-huisblad als concurrent van het betaalde dagblad werd gezien. Wellicht niet zozeer op journalistiek gebied als wel op de advertentiemarkt. Met name makelaars waren (en zijn) een belangrijke bron van inkomsten voor lokale en regionale media.